

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۳/۱۱/۲۵

محمد انور اخر

ولسمشر غني او د ده تاریخي بدنامي (دیورند کرښه)

دغه لیکنه هغه مهال خپره شوي وه چې پر دیورند کرښه د امریکایانو په مرسته پاکستانیانو کار روان کړی ؤ او افغان حکومت یې پر وړاندې کوم غیرگون ښکاره نه کړ، اوسمهال چې د پاکستان تیری او د اشرف غني، عبدالله او حنیف اتمر خیانتونه او بی کفایتی، ښاغلي اکادمیسین محمد اعظم سستانی په یوه لیکنه (ایا پاکستان خط دوم دیورند را بر افغانستان تحمیل کرد، یا در عوض ۷۰ میلیون دالر خرید؟) کې رسوا کړي دي، غواړم دغه لیکنه یو ځل بیا خپره کړم، تر څو هېوادوال پوه شي چې اشرف غني ته وړاندې له مرگه مور د هغه د تاریخي بدنامي خبر ورکړی ؤ.

په کنړ ولایت باندې پنجابي پوځ سربېره پر توپچي حملو، اوس له دیورند ناپاکي کرښي څخه هم وړاندې راغلی دی چې په اړه یې افغان حکومت، په ځانگړي توگه ولسمشر د تل په شان غلی او بی مسوولیته پاتي دی، په دې بنسټ دا لیکنه د افغان ولسمشر (چې په خوب ویده دی) د وینولو په پار خپریږي.

چې څوک ټاپ درپسي وکړي، سره ټک وهي لاسونه
دا ژوندون دی مردن نه دی، که دې وشي مردن هسي
(خوشال بابا)

هر هغه چا ته چې تاریخي بي ننګي ورغاري شي تر قیامت پوري به دغه طوق لعنت د هغه په غاړه کې پروت وي، تاریخي شرم داسې یو تور داغ او ناوړه بدنامي ده، که د یو هیواد ولسمشر، یا د هیواد کوم بل لوړپوړی چارواکی یو ځل بدنام شو، نو په هېڅ صورت به خپله بدنامي پاکه نه کړای شي، تر څو دا نړۍ وي د ده نوم به په بده یادیري، زموږ په گران هېواد، لوی افغانستان کې ډېر داسې پاچاهان او لوړپوړي چارواکي تېر شوي دي چې د خپلو ډول، ډول ناوړو کړنو له امله یې په تاریخ کې نومونه په بده ثبت شوي دي چې له هغو څخه، هغه پاچاهان چې د هېواد سپیڅلي خاوره یې د خپلو ځاني گټو او اړتیاوو په موخه، پر پرديو پلورلي ده په تاریخ کې د تل لپاره په ناوړه نومونو یادیري، د لوی افغانستان سپیڅلي خاوره چې د لوی احمد شاه بابا د هڅو او کوښښونو په پایله کې یې د افغانستان په نوم یو موټی هېواد رامنځ ته کړ، له بده مرغه چې د لومړي ځل لپاره د احمدشاه بابا نااهله لمسي، شجاع الملک لخوا واک ته درسیدو په موخه د لوی افغانستان ختیځي سیمې سپکانو ته، د لاهور د درې اړخیز تړون پر بنسټ ورکړل شوي. (انگړېزان، شاه شجاع او سپکان، ۱۸۳۸ز) چې د هند انگرېزي کمپنی د خپلو گټو په موخه لوی لاس په کې درلود.

نوموړي پاچا د خپل دغه ناوړه عمل له کبله خپل ژوند له لاسه ورکړ او ورسره یې لویه تاریخي بدنامي هم خپله کړه، په هیواد کې د شاه شجاع نوم تر هغې پوري سپک شو، چې لوستي پلرونه یا د کورنیو مشران د شاه شجاع یا دې ته ورته نومونو باندې خپل زمان نه نوموي، که بیا هم د کوم سري یا ماشوم نوم شاه شجاع وي نو په اوریدلو سره یې دغه خاین پاچا شجاع الملک وریدیري.

د پاڼو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خبر و لولی

د لوی افغانستان یو بل پاچا چې د هیواد خاوره یې له لاسه ورکړې ده د امیر شېرعلي خان زوی، سردار محمد یعقوب خان و، نوموړی ناروغ، نیمه لیونی او د انگرېزانو په لاس کې اسیر پاچا و چې د انگرېزانو له خوا په زور اړ شو، د گندمک ناولی ترون لاس لیک او د هېواد ختیځې سیمې، (سرېبره پر هغو سیمو چې شاه شجاع سپکانو ته ورکړې وې) انگرېزانو ته ورکړې. (۱۸۷۹ز، کال د می میاشتې ۲۶ نیټه.)

د افغانستان له بدنمو او وطن پلورونکو پاچاهانو څخه بل تن سردار عبدالرحمن خان دی چې وروسته له شاه شجاع او امیر محمد یعقوب خان څخه یې د لوی افغانستان ځینې سیمې، واک ته د رسیدلو، د خپل واک د ساتلو او د اتلسو لکو روپو په بدل کې پر انگرېزانو باندې وپلورلې، د کابل ترون یې له انگرېز ډیورنډ سره لاس لیک کړ. (۱۸۹۳ز) د دغه ترون له امله ده چې امیر عبدالرحمن خان داسې تاریخي بدنامي خپله کړه چې هېڅ کله به له دغې بې ننگې څخه خلاص نه شي او نه به یې څوک د ده دا تور داغ ورپاک کړی شي.

عبدالرحمن خان په ۱۳۱۹هـ، ق کال کې له دې نړۍ تېر شو... [د ده د خپلې کورنۍ او خپلو بړیڅو پرته] نور څوک یې پر مرگ خوشینې نه وو او ټولو د ده پر مرگ خوشالی کولې، تر هغې چې یوې ډلې کسانو د نوموړي پر مریستون پسې اور واچاوه ... (میر غلامحمد غبار، افغانستان در مسیر تاریخ، ۶۹۹مخ)

د امیر عبدالرحمن خان مریستون د کابل د زرنگار په پارک دی او یوه بڼکلی ودانې یې پرې ودانه کړې ده څوک چې د دغې ودانې څخه تېرېږي او د ده ترهگریزي کړنې او د ډیورنډ له خایانه ترون څخه خبر وي نو د دعا پر ځای بنیرا او حتا زیارې (کنځلې) ورته کوي.

اوس مهال څلورم کس زموږ مفکر ولسمشر اشرف غني دی چې خپل راتلونکي تاریخ ته یې پام نه دی او د خپلې بې پروایۍ او بې مسولیتۍ له امله، خپل تاریخ د شاه شجاع او عبدالرحمن خان په شان ناولی کوي، دا به سمه خبره وي که وایو چې **له پورته یادو ملي خابینو څخه به هم، بناغلی غني په تاریخ کې په ډېر سپک او ناوړه نوم ثبت شي، داسې:**

۱- دا چې شاه شجاع سپکانو ته د لوی افغانستان یوه برخه خاوره ورکوله، په دې موخه وه چې له محمدزیو څخه د خپل پلار نیکه پاچاهي تر لاسه کړي نو «کله چې ځواکمن شي له سپکانو به د لوی افغانستان خاوره او نورې تر لاس لاندې سیمې او ورسره د کوه نور الماس چې د سپکانو مشر رنجیت سپنگ په ناخوانۍ او غدارۍ ورڅخه نیولې و بیا تر لاسه کړي.» (دیوان امرنات اکبري: ظفرنامه رنجیت سپنگ، لاهور چاپ، ۱۹۲۸ز)

۲- دا چې امیر محمد یعقوب خان د گندمک ترون لاس لیک کړ، د لیونتوب پر ناروغۍ اخته او هم د انگرېزانو په لاس کې اسیر او ناچار و.

۳- د امیر عبدالرحمن خان موخه دا وه تر څو وکړای شي پاچاهۍ ته ورسیري او خپل واک د انگرېزانو پر پوځي او مالي ملاتړ باندې وساتي.

دا وي د پورته تاریخي بدنمو پاچاهانو موخي او مجبورۍ چې د لوی افغانستان خاوره یې په منځ نیمه کړه او د افغان ملت نسلونه، نسلونه یې له لویو تباهیو سره مخ کړل.

اوس به راشو زموږ د مفکر ولسمشر تاریخي مسولیت ته چې له تېرو خاینو پاچاهانو یې مسولیت لا هم زیات دی، ځکه چې: **مفکر صاحب د پورته ذکر شویو پاچاهانو په شان موخي او مجبورۍ نه لري، نه د شاه شجاع او امیر عبدالرحمن خان په شان پاچاهۍ ته رسیدلی شي او نه هم د امیر یعقوب خان غونډې لیونی او نه هم د انگرېزانو له بچي، پاکستان سره اسیر دی. زموږ مفکر ولسمشر یوازي د غفلت په خوب ویده دی تر دې چې که ډولونه ورته ووهي بیا به هم وپېښ نه شي او کله چې څوک ویده وي هغه د ډیورنډ له کرښې چې عملاً کار پرې روان دی څه خبرېږي او نه د ده په ډله کې داسې څوک شته چې ولسمشر له خوبه وپېښ، خپل تاریخي مسولیت ته یې متوجه کړي، سالمې مشورې ورکړي او له تاریخي بدنمویو یې وژغوري.**

د ده نږدې کسان تل د خپلو شخصي گټو لپاره هلې ځلې کوي، که وطن اوبه هم یوسي دوی یې په کیسه کې نه دي، د ولسمشر غني د ملي وحدت؟ حکومت داسې جوړښت لري چې یوه ورځ په یوه غونډه کې بناغلي استاد اسمعیل یون د یو مسلمان شوي انگرېز ملا او د هغه له مقتدیانو سره پرتله کړ، ده وویل: **«د اشرف غني د ملي وحدت حکومت! داسې جوړښت لري، لکه د انگرېز جان بت مقتدیان: جان بت چې د بي، بي، سي رادیو پخوانی خبریال و او وروسته مسلمان شو، نو خلکو ته یې د لمونځونو امامت پیل کړ، ملاصاحب جان بت خپل مؤن (بانگ کوونکی) یو تن پخوانی خلقي ټاکلی و، د تکبیر ویلو لپاره یې یو کس پرچمی غوره کړی و او مقتدیان یې ټول بی اودسه وو او بی اودسه یې لمونځونه ورپسې کول.»**

د پانو شمېره: له 2 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولئ

د ښاغلي اشرف غني په کابينه کې داسې څوک نه شته چې د پاکستان د ای، اس، ای د ترهګرو پلانونو پر وړاندې ور پالیسی او طرحې جوړې او پلي کړي، نو ځکه خو د پاکستاني استخباراتو ټول پلانونه د ننه په افغانستان کې په بري سره پلي کېږي چې له ټولو مهم پلان يې د ډيورنډ کرښې پر لیکه د اغزنو تارونو غځول دي، چې په نتيجه کې لوی افغانستان وروسته له (۱۲۵) کالو په عمل کې د پنجابيانو لخوا دوه ټوټې کېږي، پنجابې پوځ په خپل سر کې له دې چې له چا وډار شي په ډاډه زړه، د نړيوالو قوانينو پر خلاف، د ډيورنډ پر کرښه (چې له آره، آزاده کرښه ده) اغزن تارونه غځوي، تر دې چې انگرېزانو هم په نوموړي کرښه دا ډول يو جانبه کار نه دی ترسره کړی، په لومړيو کې امير عبدالرحمن خان له انگرېزانو سره د کابل تړون د شپږمې مادې پر بنسټ د يو ګډ کميسيون پر وړاندې د کرښې په ځينو سيمو کې نښې ولګولې خو وروسته چې امير خپل تاريخي ګناه ته متوجه شو، نو د کرښې په نښه کولو يې په بېلابېلو پلمو باندې ځان يوې خوا او بلې خوا کاوه چې تر نن پورې هم نوموړي کرښه په مکمله توګه په نښه نه شوه. سره له دې چې پاکستانيان د بين المللي پريکړو له مخې د انگرېزانو ميراث خور او ځای ناستي نه شي کېدلی، خو فرضاً که داسې وپولو چې، پنجابيان ځانونه د انگرېزانو زمان او ميراث خواره بولي(!!)، بيا هم د کابل د تحميلي تړون د شپږمې مادې او د بين المللي سرحدې قوانينو پر بنسټ، هېڅ هيواد نه شي کولی د ډيورنډ کرښې په شان پر جنجالي پولو يو اړخيز کار وکړي.

له بده مرغه چې زموږ مفکر ولسمشر او ډله ټپله يې (لکه بُت په غټو سترګو دم ختلی) په غټو، غټو ورته ګوري، نه يې د ملګرو ملتونو محاکمو ته شکايت وکړ، نه يې په امنيت شورا کې غږ پورته کړ او نه يې د کرښې پر سر باندې پنجابيان وډزول، لکه دوی چې په کنړ کې زموږ کلي بې له کوم دليله هره ورځ په توپو ولي او وړاندې راځي. مور له آره په دې باندې پوهيدلو چې ولسمشر له کوزو پښتنو او ډيورنډ کرښې سره چندان علاقه او دلچسپي نه لري، لکه چې ټول پوهيږو مفکر صاحب د خپل بې ځواکه واکمنۍ له پيله تر اوسه په دې وروستيو کې، يو ځل د ډيورنډ کرښې په تړاو، د پکتيا ولايت په ګردېز کې چې د پوليسو د شهيدانو فاتحې ته تللی و، تشې هوايي خبرې (ډزې) وکړې، وړاندې له دې يې د ډيورنډ او کوزو پښتنو او بلوڅو په هکله يوه خبره ترخولې نه ده وتلې، په دې باب د افغان جرمن پورټال د تبصرو په درځه کې ښاغلی عبدالکريم رحيم چې ځان د ولسمشر غني ټولګي وال (هم صنفې) بولي داسې ليکلي دي: «زه اشرف غني د مکتب د وخت نه پيژنم. ډير کلونه زما همصنفي و. کرکټر يې هم راته معلوم دی. په دې هم خبريم چې په مکتب کې دی د باچا خان مخالف و او اوس هم د سپينتا صاحب په وينا دی د پاکستان موقف ته متمایل نظر لری.»

مور ښاغلي غني ته دا وايو چې له تشو او بې عمله خبرو او چغيدلو څه نه جوړېږي چې له ډېر زور څخه دې د حنجري غږ هم تغيير وکړي او څوک نه شته چې درته ووايي: خپل احساسات کنټرول کړه، خلک درپورې خاندې! يو څوک چې د خپل ګاونډي شخصيت ونه پېژني، دا مانا لري چې هغه کس د سالم فکر څښتن نه دی، تاريخ ثابتې کړي ده چې پاکستاني پوځ يو بې زړه او ډارن پوځ دی، له هند سره يې په ټولو جګړو کې شرموونکي ماتې خوري دي، فکر وکړئ! څوک چې له هندو څخه څو ځلي ماتې وخوري هغه به څه ډول پوځ وي؟ او له مور سره يې په تېرو څو ورو، ورو نښتو، (تورخم، سپين بولدک او نورو) کې وښودله چې پنجابې پوځ يو بې موراله، دال خور او مړی خور پوځ دی، ومو ليدل چې د سپين بولدک په وروستۍ جګړه کې يې زغره وال ګاډي په ځای پريښودلې وو او ځانونه يې په منډه خلاص کړل.

په وسواس په نامردۍ په وهم وېره

لا په زړه به وي ګيدړ تر ده زړه ور خوشال بابا

دوی به هېڅکله هم زموږ سره د اوږدې مودې لپاره جګړه ونه کړای شي، که احياناً پاکستانيان زموږ پر وړاندې ودرېږي، افغانان په پوره ميرانه لکه چې تاريخ ثابتې کړي ده جګړې او قربانيو ته چمتو دي، مور افغانان د ننه په خپلو کورونو او ښارونو کې، د پاکستانيانو له لاسه هسې بې نتيجه او بې مانا وژل کېږو، نو ښه به دا وي چې له دښمن سره په جګړه کې تر په زړه شهيدان شو.

**کشکي خوان د پښتانه په ننگ کې مړ وای
نه چې ګور لره روان شو له تلټکه
لوی خوشال بابا**

د پاڼو شمېره: له 3 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پاروالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خپل و لولئ

که مور په لومړيو کې له پاکستان سره مخامخ جگړيدلي وای، نو دا لوی شمېر افغانان چې له تېرو څلورو لسيزو راپه دېخوا وژل شوي دي نه به وو وژل شوي او په لږو تلفاتو سره به د لوی احمد شاه بابا اصلي پولو ته رسيدلي وو، په دې بنسټ مور ولسمشر غني ته لاندې وړاندیزونه وړاندې کړو، نو که عمل يې پرې وکړ، له تاريخي بدناميو به ځان وژغوري او د يو رښتني ملي اتل نوم به وگټي او که عمل يې پرې ونه کړ **هغه تاريخي داغ چې تر ده وړاندې نورو ملي خاينينو گټلی دی، دی به يې هم تر لاسه کړي:**

- ۱- دفاع وزارت دې د کرښې هغه سيمې چې د پنجاب لخوا کار پرې روان دی او له کرښې راوراندې شوي دي، د بريونه لاندې راولي.
  - ۲- ملي امنيت او نورو کشفې ادارو ته دې دنده وسپارل شي چې د پنجابيانو د کار مخه، د خپلو پټو او ښکاره عملياتو له امله دب کړي، په ځانگړي توگه د کرښې دواړو غاړو پښتنو او بلوڅو ورونو سره دې کار وشي. . .
  - ۳- کشفې او استخباراتي ارگانونه دې داسې وړ او پاروونکي، هڅوونکي او پراتفيي (سل ډوله) عمليات ترسره کړي چې له امله يې غربيان او امريکايان اړ شي، د پنجاب پر وړاندې مخامخ او نامخامخ پوځي، سياسي، اقتصادي او ... جگړې پيل کړي.
  - ۴- بي له ځنډه دې د ملگرو ملتونو امنيت شورا او اړونده عدلي محاکمو ته غوښتنليک وړاندې شي، پر پاکستان دې د خاورې دعوه وشي، د دعوي پرمخ بيولو لپاره دې يوه متخصصه ډله دې وټاکل شي چې په هغو کې لږ او بر افغان حقوق پوهان، تاريخ پوهان، سياستوال او دوستو هيوادونو کار پوهان گډون ولري، تر څو وکړای شي د ملگرو ملتونو په محاکمو کې په ښه توگه خپله دعوه وچلول شي.
- ټول پوهيرو چې د تاريخ په اوږدو کې په افغانستان کې له پرديو سره تل ولسونه جگړيدلي دي، لويو، لويو امپراتوريو ته يې ماتې ورکړي دي، نو ځکه خو وايي (د ولس زور د خدای زور دی) په دې بنسټ زموږ اتل ولس له پاکستان سره د جگړې لپاره ښه په خوښۍ سره چمتو دي، که ولسمشر زړه وکړي او په خپل اتل ولس باندې غږ وکړي وبه گوري چې زموږ ځوانان د جگړې ډگر ته د ډولونو او اتنونو سره وروانگي.
- د پاکستان سره د دې جگړې گټې به دا وي چې له يوې خوا به امريکايان او غربيان، له پاکستان سره په مخامخ پوځي، اقتصادي او سياسي جگړو او کشالو کې ښکېل شي او له بلې خوا به د ملگرو ملتونو سازمان د ډيورنډ کرښې مسله مهمه وبولي او جدي غور به پرې وکړي، دا جگړه به د ننه په پاکستان کې په لومړي گام کې بلوڅان، پښتانه او سنديانو د پنجابيانو پر وړاندې راپورته کړي چې په پای کې به پاکستان تجزيه شي او نړۍ به د پاکستان د (ام، کيو، ام) گوند د مشر، الطاف حسين په وينا، له دغه نړيوال ناسور او عذاب څخه آرامه شي. (ان شاءالله)

لاندې لېنکونه د الطاف حسين د څرگندونو دي.¹

هغه ځوان چې د وطن په درد سوځيږي
که سل ځله پر مخ لويږي پورته کيږي
ما ترې سل ځله قربان او صدقه کړي
چې د مرگ پر پوله ناست وي لا خوځيږي
(ملي شاعر اکاډميسين سلیمان لایق)

نېټه: ۱۴۰۲/۹/۳ ل. ل

پای

¹: <https://www.youtube.com/watch?v=IQgy1IV3uNY>
<https://www.facebook.com/Spogmai.Fm/posts/1210083302346606:0>